

Speech ter gelegenheid van de dodenherdenking op 4 mei 2006

Dames en Heren,

De traditie om op de avond van 4 mei bij elkaar te komen om als samenleving stil te staan bij de slachtoffers van oorlog, onderdrukking en geweld is zowel **zinnig** als **noodzakelijk**.

Vandaag gedenken wij ook in Goirle in het bijzonder alle inwoners van het Koninkrijk der Nederlanden, die als gevolg van oorlogsgeweld om het leven zijn gekomen. Daarbij gaat het zowel om de slachtoffers, die vielen in de tweede Wereldoorlog als ook om landgenoten die om het leven zijn gekomen in het meer nabije verleden van oorlogen, gewapende conflicten en vredesacties, waarbij ons land betrokken was.

Naast deze landgenoten herdenken wij in grote dankbaarheid de mensen uit andere landen, die hun leven voor onze vrijheid hebben gegeven.

Titia Geertman heeft dat als volgt verwoord:

4 mei, dodenherdenking

**Een dag per jaar,
Zijn wij stil in Nederland
En in die paar minuten,
smeden wij een band.
Een band,
Met ons verleden,
met mensen,
die er niet meer zijn,
met mensen,
die wij niet kennen,
maar die ons dierbaar zijn.
Een dag per jaar,
zijn wij stil in Nederland
en met hen die ons verlieten,
smeden wij een band.
Want door hun moedig dragen,
kunnen wij,
in vrijheid alles doen.
Twee minuten stilte,
is alles wat zij vragen,
Twee minuten stilte,
voor wat zij hebben verdragen.
Twee minuten stilte,
voor de mensen van toen.**

Het is al meer dan 60 jaar geleden, maar de jaren van oorlog en bezetting van Nederland en voormalig Nederlands-Indië hebben een diep spoor in ons collectieve bewustzijn getrokken. Het is de meest recente periode van onvrijheid in onze geschiedenis.

Die jaren hebben duidelijk gemaakt wat het betekent als de rechtsstaat, de Grondwet en de democratie terzijde worden geschoven: als rechten en vrijheden van burgers worden afgenomen, als groepen mensen systematisch worden buitengesloten, vervolgd en vermoord.

Sommigen van ons hebben die oorlog zelf meegemaakt. Anderen hebben er weet van doordat zij van ouders, familie en hun omgeving de verhalen hebben gehoord en hun verdriet hebben gezien. Wij allen hebben er over gelezen, documentaires en films gezien. **We beseffen dat onderdrukking en oorlog het gevolg zijn van handelen van mensen.**

Tegelijkertijd heeft de periode 1940-1945 ook laten zien dat er altijd weer mensen zijn die zich verzetten tegen geweld en onderdrukking, die zich inzetten voor de vrijheid van anderen, dat waren mensen uit ons eigen land, maar ook mensen van buiten onze grenzen. **Dan kom je tot het besef, dat ook die vrijheid het resultaat is van handelen van mensen.** Die vrijheid is helemaal niet vanzelfsprekend. Voortdurend moeten we de vrijheid bewaken, beschermen, alert zijn dat die niet verloren gaat. Vrijheid is een kostbaar goed, kostbaar en kwetsbaar.

De bevrijding in 1945 betekende wel het einde van die oorlog, maar helaas niet het einde van oorlog in de wereld. Was dat maar zo! Sinds die bevrijding hebben er in de wereld meer dan 160 oorlogen en gewapende conflicten plaatsgevonden. Daarbij zijn ruim 22 miljoen mensen omgekomen. Daaruit blijkt hoe ongelooflijk moeilijk het is om vrede en vrijheid te realiseren. En om die vrede en vrijheid vast te houden.

Een herdenking als deze is dus heel **noodzakelijk**. Om te beseffen dat zowel oorlog als vrijheid het gevolg van handelen van mensen is. **En om vervolgens de keuze te maken om op te komen voor die vrijheid en daaraan te werken.**

Vrijheid... Natuurlijk wordt niet bedoeld dat iemand onbeperkt kan doen of laten wat hij wil. In dat geval zou alleen het recht van de sterkste, de rijkste of de slimste gelden. Het gaat om de vrijheid in gebondenheid. Met respect voor de ander. Met ruimte voor verscheidenheid voor jou maar ook voor de ander. Met het recht om niet gediscrimineerd te worden. Aan die vrijheid moeten we werken. **Vrijheid maak je met elkaar.** Vrijheid is nooit af, geen status quo. Het blijft een soort "werk in uitvoering", want het zal in de tijd mee veranderen.

Door 2 politieke moorden in ons land, terroristische aanslagen in Europa, conflicten in het Midden Oosten en denk aan Afganistan, waar op dit moment Nederlandse militairen naar toe gaan, staat de vrijheid onder druk.

De internationale rechtsorde (belangrijk toegenomen door de Tweede Wereldoorlog) alsook onze nationale democratische rechtsstaat vormen een belangrijke basis voor de vrijheid. Een vitale democratische rechtsstaat lijkt de beste remedie tegen machtsmisbruik en onderdrukking en lijkt daarmee de beste garantie voor de vrijheid. En vrijheid is het hoogste goed dat je met elkaar in de samenleving kunt nastreven!

Morgen, **5 mei**, vieren we de vrijheid waarin wij nu kunnen leven, maken we met elkaar de vrijheid voor een toekomst die wacht....

Vandaag, 4 mei, herdenken we hen, die het grootste offer brachten, hun leven, voor onze vrijheid.

Laat dat niet voor niets zijn geweest!